

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/8402,Spotkanie-Klubu-Historycznego-im-gen-Stefana-Roweckiego-Grota-w-Krakowie-29-marc.html>
24.03.2026, 18:52

Spotkanie Klubu Historycznego im. gen. Stefana Roweckiego „Grota” w Krakowie – 29 marca 2012

29.03.2012

Klub Historyczny im. gen. Stefana Roweckiego „Grota” w Krakowie wspólnie z Wojewódzką Biblioteką Publiczną w Krakowie oraz Oddziałem Okręgowym Narodowego Banku Polskiego w Krakowie są organizatorami spotkania, podczas którego Mateusz Szpytma, pracownik Oddziału IPN w Krakowie, wygłosił wykład pt. „Historia rodzin Ulmów, Baranków i Kowalskich.” Wykład został połączony z prezentacją monet NBP „Polacy Ratujący Żydów – Rodziny Ulmów, Baranków i Kowalskich”, której dokonał Lesław Wilczak. Spotkanie odbyło się 29 marca w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Krakowie (ul. Rajska 1).

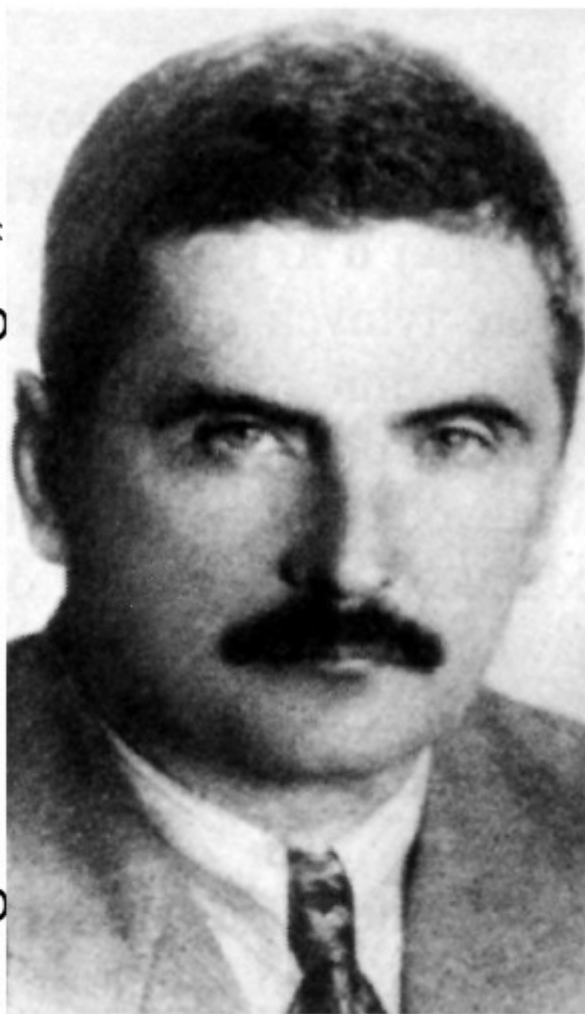
Od początku II wojny światowej żołnierze niemieccy okazywali wrogi stosunek wobec ludności żydowskiej. Z początkiem grudnia 1939 roku rozporządzeniem dowódcy SS i policji w Generalnym Gubernatorstwie obowiązywał Żydów od lat 12 do 60 przymus pracy. Od października 1941 roku na podstawie rozporządzenia Generalnego Gubernatora Hansa Franka kara śmierci przewidziana była za opuszczanie przez Żydów gett, jak również za udzielanie im schronienia. Od 1942 r. rozpoczęła się planowa akcja likwidowania całej społeczności żydowskiej w okupowanej Polsce.

Mimo groźby utraty życia znaleźli się ludzie, a nawet całe rodziny, które z narażeniem życia ukrywały rodziny żydowskie. Wiele z nich zostało zamordowanych. Najbardziej znane są przypadki z Ciepielowa, Siedlisk, oraz Markowej. 6 grudnia 1942 r. w Ciepielowie żandarmeria z posterunku w Górkach Ciepielowskich zamordowała 21 osób. Był to element większych represji, w wyniku których w ciągu dwóch dni w bliskiej okolicy rozstrzelano 33 osoby za pomoc Żydom. Wśród nich byli Adam i Bronisława Kowalscy oraz ich dzieci Janina, Zofia, Stefan, Henryk, Tadeusz. Zostali oni spaleni żywcem wraz z sąsiadami Obuchiewiczami w domu tych ostatnich. W położonych 3 km od Miechowa Siedliskach rodzina Baranków ukrywała czworo Żydów. Zostali oni odszukani i zamordowani 15 marca 1943 r. przez Niemców, którzy następnie rozstrzelali gospodarzy Wincentego i Łucję, następnie ich dzieci Henryka i Tadeusza, a kolejnego dnia macochę Wincentego Katarzynę. Najbardziej znanymi Polakami zamordowanymi za pomoc Żydom są Ulmowie z Markowej. Przyjęli pod swój dom ośmioro Żydów: pięciu mężczyzn o nazwisku Szall – ojca i czterech synów – oraz Laję, jej siostrę Gołdę Goldman i małą dziewczynkę. 24 marca 1944 r. pod dom Ulmów przybyła niemiecka karna ekspedycja. Zamordowano wszystkich Żydów oraz Ulmów – Józefa, jego żonę Wiktorię będącą w zaawansowanej ciąży oraz ich szóstkę dzieci: Stanisławę, Barbarę, Władysława, Franciszka, Antoniego i Marię.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

KLUB HISTORYCZNY
im. gen. Stefana Roweckiego - „Grota”

KRAKÓW

Klub Historyczny im. gen. Stefana Roweckiego Grota w Krakowie
Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie
Oddział Okręgowy Narodowego Banku Polskiego w Krakowie

zapraszają na wykład

Mateusza Szpytmy

(Oddział IPN-KŚZpNP w Krakowie)

Historia rodzin Ulmów, Baranków i Kowalskich

oraz

prezentację monet ***Polacy ratujący Żydów – rodziny
Ulmów, Kowalskich, Baranków***

wyemitowanych przez Narodowy Bank Polski

29 marca 2012 r. (czwartek), godz. 12.00,
WBP w Krakowie, ul. Rajska 1, sala nr 53